

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління місцевим економічним розвитком»

Рівень вищої освіти	магістр
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітня програма	Адміністративний менеджмент
Тривалість викладання	2-ий семестр (3 чверть)
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС (90 год)
Заняття:	
лекції:	2 години на тиждень
практичні заняття:	2 година на тиждень
Мова викладання	Українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4238>

Кафедра, що викладає

Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Інформація про викладачів:

Чорнобаєв Владислав Володимирович , доцент, кандидат економічних наук	Персональна сторінка https://pe.nmu.org.ua/ua/prokafedru/vikladachi/chernobaev/index.php E-mail: chernobaiev.v.v@nmu.one
Лола Вікторія Василівна , доцент, к.держ.упр., доцент	Персональна сторінка https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/lola/lola.php E-mail: lola.v.v@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс спрямований на формування у магістрантів комплексного розуміння процесів планування, організації та управління економічним розвитком територіальних громад. Він охоплює теоретичні та практичні аспекти місцевого економічного розвитку, включно з аналізом ресурсного потенціалу,

інвестиційною політикою, інструментами стимулювання підприємництва, державно-приватного партнерства та цифровізації управлінських процесів.

Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системних знань щодо управління організаціями з урахуванням ініціатив місцевого економічного розвитку та забезпечуючи узгодження стратегічних цілей організації з пріоритетами сталого розвитку громади, ефективне використання ресурсного потенціалу, а також формування розвитку партнерських взаємодій між владою, бізнесом і громадськістю.

Завдання курсу:

- Надати здобувачам системні знання з управління організаціями з урахуванням пріоритетів сталого розвитку територіальних громад.
- Розвинути навички стратегічного планування та узгодження цілей організацій із локальними економічними пріоритетами.
- Забезпечити оволодіння методами ефективного використання ресурсного потенціалу громади.
- Формувати компетенції щодо управління партнерськими взаємодіями між владою, бізнесом і громадськістю.
- Ознайомити з національними та міжнародними практиками місцевого економічного розвитку та механізмами їх застосування у практичній діяльності.

2. Результати навчання (дисциплінарні)

Дисциплінарні результати навчання:

- Знати і розуміти цілі, риси, складові та принципи соціально-економічного розвитку територіальних громад;
- вміти здійснювати аналіз соціально-економічного стану територіальної громади; застосовувати основні інструменти, що регулюють процеси функціонування та розвитку громади;
- вміти дати оцінку та рекомендації для громади та суб'єкта господарювання відповідно до стратегій сталого розвитку;
- вміти визначати та обґрунтовувати перспективні напрями використання ресурсного потенціалу територіальної громади та механізми його активізації;
- вміти виявляти бар'єри у процесі створення й підтримки розвитку місцевого бізнесу, а також пропонувати рішення для їх подолання з урахуванням інтересів стейкхолдерів;
- знати переваги та недоліки різних джерел фінансування місцевих ініціатив і програм економічного розвитку, вміти обґрунтовувати вибір оптимальних фінансових інструментів.

Структура курсу

ЛЕКЦІЇ	45
1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	6
1.1. Місцевий економічний розвиток	
1.2. Мета та цілі місцевого економічного розвитку	
1.3. Місцева економічна політика	
2. ГРОМАДА У СИСТЕМІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПОДІЛУ ПРАЦІ	7
2.1. Територіальна громада, її головні ознаки, громадоутворюючі фактори	
2.2. Територіальний поділ праці: сутність, значення	
2.3. Суть територіальної та галузевої спеціалізації громади	
3. ФАКТОРИ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ	8
3.1. Економічний розвиток та економічне зростання	
3.2. Фактори економічного зростання і сталого розвитку	
3.3. Механізми забезпечення сталого розвитку.	
3.4. Теорії та індикатори сталого розвитку	
4. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДИ	8
4.1. Ресурси та їх властивості. Види та характеристика ресурсного потенціалу громади	
4.2. Інвестиційний потенціал. Резервний потенціал. Природні ресурси. Людські ресурси (капітал). Технологічні ресурси. Фінансові ресурси. Нематеріальні ресурси.	
5. ТАКТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	8
5.1. Зміст, формування та моніторинг інвестиційного клімату громади	
5.2. Основні поняття та положення інвестиційного проектування, стадії життєвого циклу інвестиційного проекту	
5.3. Інфраструктура підтримки підприємництва	
6. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	
6.1. Сутність державно-приватного партнерства.	
6.2. Особливості державно-приватного партнерства в Україні, його характеристики та форми	8
6.3. Законодавче регулювання державно-приватного партнерства в Україні.	
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	45
1. Завдання, функції та роль стейкхолдерів в місцевому економічному розвитку	5
2. Територіальна та галузева спеціалізація громади: суть, значення та показники	5
3. Розробка SWOT-аналізу громади	7

4. Аналіз та оцінка ресурсного потенціалу громади	7
5. Основні методи роботи та залучення представників громади до процесу стратегічного планування	7
6. Підтримка розвитку місцевого бізнесу та підприємництва, як тактичний інструмент місцевого економічного розвитку.	7
7. Види і джерела фінансування місцевого економічного розвитку	7

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one); перевірений доступ до платформи Moodle; програм Microsoft Office 365 (Teams, Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	Незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з тестування за лекційною частиною та індивідуального завдання на практичних складатиме не менше 60 балів з максимально можливих 100 балів. Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань (тестування) на тижні контрольних заходів. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольних завдань за кожною темою під час практичних занять та самостійної роботи. Кожне завдання поточного контролю за лекційними та практичними завданнями оцінюються за 100-бальною шкалою з подальшим усередненням відповідно до кількості виданих завдань.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи:

У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться підсумкове оцінювання під час сесії – екзаменаційний тест. Максимальна кількість балів при підсумковому оцінюванні: 100.

<i>Рівень, рейтингова шкала</i>	<i>Теоретична підготовка</i>	<i>Практичні уміння і навички</i>
Високий,	Студент має глибокі, міцні і	Студент самостійно

100-90, відмінно	систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, теореми, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	розв'язує типові задачі різними способами, стандартні, комбіновані й нестандартні завдання, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних та індивідуальних робіт студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній 89-74 дуже добре, добре	Студент знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні положення, принципи та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичні й діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	Студент самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом) завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій та перетворень, може самостійно сформулювати типову задачу за її словесним описом, скласти типову схему та обрати раціональний метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату.
Достатній, 73-60, задовільно, посередньо	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних теоретичних положень та їх відмінність, може записати окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і	Студент може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, але не спроможний самостійно сформулювати задачу за словесним описом і визначити метод її розв'язання.

	навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.	
Низький, 59-0, незадовільно	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про теоретичні положення. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії.	Студент знає умовні позначення та вміє розрізняти основні величини, вміє розв'язувати завдання лише на відтворення основних формул, здійснювати найпростіші математичні дії.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <https://cutt.ly/IBesJEc>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом на сайті www.do.nmu.org.ua.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Відвідування занять

З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з

наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації факультету.

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8 Рекомендовані джерела інформації

1. Strategic Security Imperatives in the Development of Communities in the Post-War Period in Ukraine / Kravtsov Oleg, Kravtsova Tetiana, Lashenko Oksana, Lola Viktoriia, Rudik Nadiia and Holokha Liubov // [ref]: vol.21.2023. available at: <https://refpress.org/ref-vol21-a77/>

2. Берданова О. В., Вакуленко В. М., Валентюк І. В., Ткачук А. Ф. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / [О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, І. В. Валентюк, А. Ф. Ткачук]. Київ : 2017. 121 с. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/453/04_Strateg_Plan-PRN-5.pdf

3. Борщ Г. А., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Дехтяренко Ю. Ф., Ігнатенко О. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф., Юзефович В. В. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. / [Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, Ю. Ф. Дехтяренко, О. С. Ігнатенко, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук, В. В. Юзефович]. Київ: 2017. 107 с. URL: <https://www.csi.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Resursne-zabezpechennya-OTG.pdf>

4. Воробей В. М. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: корисні поради та кращі практики: посібник для місцевої влади та бізнесу / Володимир Воробей ; заг. ред. Б. Келичавий, В. Юрків ; Програма USAID «DOBRE». Київ-Львів, 2021. 24 с. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/717/MER_2021_WEB.pdf

5. Інструментарій місцевого економічного розвитку: теорія, методологія, практика: монографія / [Ковальов А. І., Корольова Т. С., Сментина Н. В., Павлова Т. В., Карпов В. А., Фіалковська А. А., Котова І. М.]; за заг. ред. А. І. Ковальова. Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2021. 413 с. <https://doi.org/10.33987/978-617-7901-33-3>
6. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук]. Київ: 2017. 110 с. URL: <https://bit.ly/3Ct1gIo>
7. Лола В. Локальна ідентичність та «соціальне включення» в умовах децентралізації влади в Україні. *Аспекти публічного управління*. № 1. 2020. том 8. с. 129–137. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/download/727/699/>
8. Місцевий економічний розвиток і місцева демократія: діалоги зі стейкхолдерами: Путівник для лідерів громад / Упорядник С. Панцир. Київ: Юстон, 2020. 128 с. URL: <https://surl.li/lkufxw>
9. Місцевий розвиток: кращі практики та інструменти розумного зростання: колективна монографія / за заг. ред. проф. В. Б. Родченка. Харків : «Друкарня Мадрид», 2017. 212 с. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/a9d6a928-7e48-43f1-a4f8-200b98e522f9/content>
10. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України – Київ, ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с. URL: <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/1plangrweb.pdf>
11. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. / [Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, Ю. Ф. Дехтяренко, О. С. Ігнатенко, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук, В. В. Юзефович] – Київ: 2017. 107 с. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/204/Ресурсне-забезпечення-ОТГ.pdf>
12. Соціально-економічний розвиток міст в умовах децентралізації: кол. моногр. / за ред. Л.М. Ільїч. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 532 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36136/2/Monograph_kol_2021_FITU.pdf
13. Сторонянська І., Патицька Х., Дуб А. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: антикризові інструменти у воєнний і післявоєнний період : посібник / Ірина Сторонянська, Христина Патицька, Андрій Дуб ; ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України» ; за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та Проєкту USAID «ГОВЕРЛА». Львів, 2022. 88 с. URL: <https://decentralization.ua/uploads/library/file/838/LED.pdf>
14. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Сторонянської І. З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України, 2020. 531 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20200001.pdf>

